

Ärter

Anders Ericsson, HS Konsult

- De nya sorterna Tinker och Rocket har en hög avkastning men innebär inte något framsteg när det gäller odlingsegenskaperna.
- Sortvalet har stor inverkan på protein-skörden per hektar.

Liksom förra året såddes sex stycken ärtförsök i det Mellansvenska området, med åtta regionalt provade sorter. Försöken såddes i slutet av april under goda betingelser och en relativt torr försommar innebar att ärterna inte skadades under den känsliga tiden fram till blomning. Samtliga försök blev användbara med hygliga skördar, från 2510 till 5840kg/ha för den nye mätaren Clara trots de besvärliga skördeförhållandena under augusti månad.

I tabell 1 kan man se att den nya mätaren detta år överträffades av samtliga sorter. Crackerjack, Onyx, Tinker och Rocket hade en avkastning som klart överstegs Clara med mellan 9 och 15 % medan Alvesta, Maringa och Faust låg 3 – 5 % över mätaren.

Flerårsmedeltalet i tabell 2 visar att de nyare sorterna Crackerjack (under uppförökning) Tinker och Rocket överträffar mätaren rejält med en meravkastning på

över 10 % i alla områden och i många fall upp emot 20 % eller mer. Tyvärr så förbättras inte odlingsegenskaperna i samma takt som avkastningen. Samtliga högvastande sorter har sämre stjälkstyrka och lägre höjd vid skörd än mätaren. Rocket har relativt låg proteinhalt medan Crackerjack och Tinker har en hög tusenkornvikt vilket råverkar utsädeskostnaden, torkningskostnaden och risken för skador vid skörd negativt. Se tabell 3 för övriga odlingsegenskaper.

I diagram 1 så visas proteinskördarna per hektar. Det skiljer nästan 200kg protein/ha mellan bästa och sämsta sort vilket kan vara intressant inte minst för dem som odlar eget foder.

Tabell 1. Ärter. Avkastning 2008. Område D-G. Mätare: Clara

Sort	Relativ skörd, Medeltal
Clara kg/ha	4 470
rel.tal	100
Crackerjack	115
Onyx	113
Tinker	110
Rocket	109
Alvesta	105
Maringa	104
Faust	103

Tabell 2. Ärter. Avkastning områdesvis 2006-2008 samt flerårsmedeltal 2004-2008. Mätare Clara. (Värden för 2006 och 2007 omräknade från mätare Celine)

Sort/Årtal	D-området				E-området				F-området			
	2006	2007	2008	Medel 2004-2008	2006	2007	2008	Medel 2004-2008	2006	2007	2008	Medel 2004-2008
Clara kg/ha	3912	5731*	5840*	5190	3007	3154*	4160	3610	4257	2035*	3190	3670
rel.tal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Crackerjack		124*	110*	120		101*	120*	119		187*	119*	130
Faust	106	90*	111*	103	104	98*	100	103	103	52*	102	99
Rocket	114	100*	118*	111	112	102*	101	107	114	149*	114	116
Tinker	121	107*	118*	117	118	110*	104	111	112	192*	114	122

* Endast ett försök.

Sortegenskaper

CLARA (SW) är en kokärt som också passar som foderärt. Avkastningen är medelhög, tröskbarhet och stråstyrka god och mognaden medeltidig. Proteinhalten är något låg och fröet medelstort.

CRACKERJACK (SSd) är en grönfröig foderärt under uppförökning. Avkastningen är hög liksom tusenkornvikt och proteinhalt. Stjälkstyrkan är medelgod.

FAUST (SSd) är en fodersort med en medelhög avkastning. Sorten är medellång, har medelgod stjälkstyrka och höjd vid skörd.

Mognaden är tidig, fröet är ganska litet med något låg proteinhalt.

ROCKET (SSd) är en fodersort med en hög avkastningspotential. Sorten är medellång med medelgod stjälkstyrka och höjd vid skörd. Mognaden är medeltidig, fröet är ganska litet och har låg proteinhalt.

TINKER (SW) är en medeltidigt fodersort som har hög avkastningspotential. Fröet är stort och har medelhög proteinhalt. Stjälkstyrkan och höjden vid skörd är medelgod.

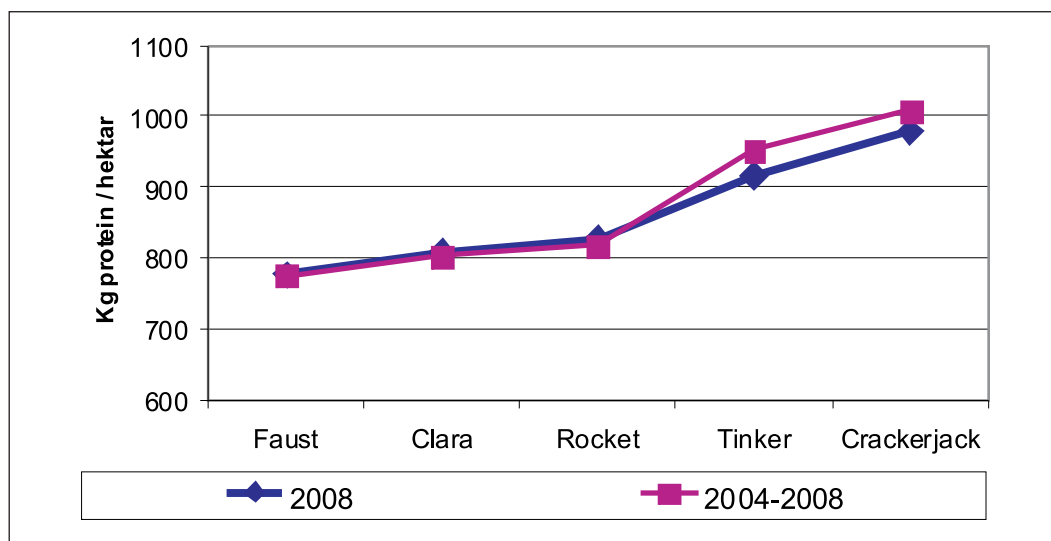
ALVESTA, MARINGA och ONYX (alla SSd) är endast provade ett eller två år.

Tabell 3. Sortegenskaper Medeltal för 2004-2008. Område: D-G

Sort	Fröfärg	Stjälkstyrka, 100-0*	Höjd vid skörd cm **	Stjälklängd cm	Vattenhalt vid skörd %	Mognad, dagar	Tkv, g	Protein, % av ts
Clara	gul	68	51	79	18,2	110	222	22,6
Crackerjack	grön	47	43	77	17,9	110	271	23,5
Faust	gul	50	46	78	17,4	108	212	21,3
Rocket	gul	56	43	80	17,8	108	214	20,7
Tinker	gul	49	45	82	17,6	109	267	23,1

*100 = fullt upprätt bestånd, 0 = helt nedliggande bestånd.

** Hela Sverige.

Figur 1. Ärtor. Proteinskörd per hektar. Avkastning * proteinhalt. Medeltal 6 försök i område D-G 2008. Medelta område D-G 2004-2008.